

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

w sprawie **S. B. (obecnie W.)**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2021 r.,
wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w S.

z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt III K (...),

na podstawie art. 540 § 2 k.p.k

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

**2. obciążyć skazanego kosztami postępowania wznowieniowego
w kwocie 20 (dwadzieścia) zł.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego, wskazując na podstawę z art. 540 § 2 k.p.k., wniósł o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymującym w mocy wyrok łączny Sądu Okręgowego w S. z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt III K (...), którym na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 k.k. wymierzono S. B., skazanemu prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt IV K (...), za przestępstwo z art. 224 pkt 2, 3, 4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP na karę 3 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na rzecz Domu Dziecka w T. w stosunku 20 godzin miesięcznie, zamienioną postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 października 2007 r., sygn. akt XXIV Ko (...), na podstawie art. 65 § 1 k.k., na karę zastępczą grzywny w wysokości 90 stawek dziennych po 10 zł każda, a następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 6 października 2010 r., sygn. akt VI Ko (...), na karę zastępczą 45 dni pozbawienia wolności;
2. Sądu Okręgowego w S. z dnia 30 marca 2011 r., sygn. akt III K (...), utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 października 2011 r., sygn. akt II AKa (...), za czyn z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w dniach 3-4 sierpnia 2004 r. na karę 3 lat pozbawienia wolności;
karę łączną 3 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności.

W uzasadnieniu wniosku obrońca skazanego, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 czerwca 2019 r., P 20/17 i utratę mocy przez art. 87 § 1 k.k., wskazał, że niezbędnym jest wznowienie postępowania, gdyż skazany chce po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności odbyć wymierzoną mu karę ograniczenia wolności.

W pisemnym stanowisku dotyczącym wniosku prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2016 r., sygn. akt II AKa (...) i w konsekwencji o uchylenie tego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt III K [...] i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie jest zasadny.

Prawdą jest, iż Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 11 czerwca 2019 r., P 20/17, orzekł, że „art. 87 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600, ze zm.) w zakresie, w jakim nakłada na sąd obowiązek połączenia kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności oraz wymierzenia

kary łącznej pozbawienia wolności po dokonaniu zamiany kary ograniczenia wolności na karę pozbawienia wolności, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 175 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” i zgodnie z dyspozycją art. 540 § 2 k.p.k. orzeczenie to, jak każde inne orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego orzekające o niezgodności z Konstytucją przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, może stanowić przesłankę wznowienia postępowania na korzyść strony. Rzecz jednak w tym, że z uwagi na zakresowy charakter tego rozstrzygnięcia stwierdzenie niekonstytucyjności wymienionego w wyroku Trybunału Konstytucyjnego przepisu art. 87 § 1 k.k. nie oznacza konieczności automatycznego wznowienia postępowania we wszystkich sprawach, w których był on podstawą połączenia węzłem kary łącznej kary ograniczenia wolności z karą pozbawienia wolności i orzeczenia w ich miejsce kary łącznej pozbawienia wolności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie budzi wątpliwości, że wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 czerwca 2019 r., P 20/17, nie wyłączył możliwości łączenia kar pozbawienia wolności z karami ograniczenia wolności, przy stosowaniu zamiennika, o jakim mowa w art. 87 § 1 k.k., lecz zastąpił obowiązek orzekania w takiej sytuacji kary łącznej pozbawienia wolności kompetencją jej wymierzenia, pozwalającą analizować, czy w realiach danej sprawy należy dokonać połączenia kary pozbawienia wolności z karą ograniczenia wolności i orzec karę łączną pozbawienia wolności, czy też odrębnie te kary wykonać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2019 r., I KZP 8/19, OSNKW 2019, nr 11-12, poz. 65; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 września 2019 r., II AKa 363/19). Istotą niekonstytucyjności rozwiązania przyjętego w art. 87 § 1 k.k. nie była bowiem sama możliwość wymierzenia kary łącznej pozbawienia wolności w miejsce kary ograniczenia wolności, ale niezapewnienie sądowi orzekającemu w przedmiocie wydania wyroku łącznego możliwości uwzględnienia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Trybunał Konstytucyjny uznał bowiem, że „w konstytucyjnym standardzie sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy nie mieści się sytuacja, w której ustawodawca wyłącza możliwość skutecznego wykonywania kary ograniczenia wolności, wcześniej prawomocnie orzeczonej przez niezawisły sąd, i nakazuje

sądowi, który ma obowiązek wydać wyrok łączny, obligatoryjnie zamienić tę karę na karę pozbawienia wolności po dokonaniu przeliczenia zgodnie z zasadami wskazanymi w ustawie. Art. 87 § 1 k.k., stosowany w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, następnie niweczy gwarancję swobody orzekania, z której korzystał sąd wydający wyrok za jedno ze zbiegających się przestępstw, i pozbawia takiej swobody sąd, który ma obowiązek wydać wyrok łączny”.

Kierując się powyższym i biorąc pod uwagę, że wznowienie postępowania w trybie art. 540 § 2 k.p.k. może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego, przyjmując należy, że stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 czerwca 2019 r., P 20/17, niezgodność z Konstytucją przepisu art. 87 § 1 k.k., w zakresie w jakim nakłada on sąd obowiązek połączenia kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności oraz wymierzenia kary łącznej pozbawienia wolności po dokonaniu zamiany kary ograniczenia wolności na karę pozbawienia wolności, nie stanowi podstawy wznowienia postępowania w sprawie, w której połączeniu węzłem kary łącznej skutkującym orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności polegała kara ograniczenia wolności w całości już wykonana. W takim przypadku nie dochodzi przecież do wyłączenia możliwości skutecznego wykonywania przez skazanego wymierzonej mu kary ograniczenia wolności i wznowienie postępowania nie otwierałoby sądowi orzekającemu w przedmiocie wydania wyroku łącznego drogi do badania czy istnieją okoliczności przemawiające za umożliwieniem skazanemu odrębnego wykonania kary ograniczenia wolności. Zaliczenie zaś całości odbytej już kary ograniczenia wolności na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności nie pozwala, aby objęcie wyrokiem łącznym kary ograniczenia wolności powodowało dla skazanego dolegliwości przekraczające te wynikające z wcześniejszego wykonania kary.

Taka sytuacja zachodzi w sprawie skazanego. Wydany przez Sąd Okręgowy w S., w oparciu o przepis art. 87 k.k. (odpowiadający przepisowi art. 87 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.), wyrok łączny nie tylko nie wykluczył, ale nawet w najmniejszym stopniu nie ograniczył skazanemu możliwości wykonania orzeczonej wobec niego wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt VI K (...), kary ograniczenia wolności. Wobec uchylania się od skazanego od wykonania tej kary, Sąd Rejonowy w P. korzystając z

możliwości, jakie dawał przepis art. 65 § 1 k.k.w. w pierwotnym brzemieniu, postanowieniem z dnia 4 października 2007 r., sygn. akt XXIV Ko (...), orzekł o zamianie niewykonanej kary ograniczenia wolności na karę zastępczą grzywny w wysokości 90 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł. Z możliwości tej, pozwalającej na odbycie orzeczonej kary ograniczenia wolności w ramach łagodniejszej rodzajowo kary zastępczej grzywny skazany nie skorzystał. Skutkowało to wydaniem przez Sąd Rejonowy w P. w dniu 6 października 2010 r., sygn. akt VI Ko (...), postanowienia o zamianie pozostałych do odpracowania 90 dni kary ograniczenia wolności na zastępczą karę 45 dni pozbawienia wolności. Kara ta została wykonana, a wyrokiem łącznym okres jej odbycia od dnia 20 czerwca 2011 r. do dnia 4 sierpnia 2011 r. zaliczono skazanemu na poczet orzeczonej kary łącznej.

W tym stanie rzeczy nieuprawnionym jest oczekiwanie skazanego, że wznowienie postępowania umożliwi mu odbycie kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 września 2005 r. Karę tę skazany już odbył w całości przed wydaniem wyroku łącznego i nie zmienia tego faktu to, że nastąpiło to z przyczyn leżących po stronie skazanego w formie zastępczej kary pozbawienia wolności.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.